

Datum 2022-12-14
Diarienummer 1104/22

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Miljödepartementets diarienummer
M2022/01775

Göteborgs Stads yttrande över Miljödepartementets remiss Naturvårdsverkets redovisning Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar

Synpunkter

Göteborgs Stad instämmer i behovet av denna översyn och är positiv till att förslaget förhåller sig till övriga pågående förändringar inom avfallsområdet. När kommande klagande beslut och övrig rådgivning är på plats underlättar det för staden att implementera beslutade förändringar fullt ut samt att kunna ge klara besked till avfallskunder. Staden konstaterar att Naturvårdsverket har lagt hög vikt vid den aspekt på förslagen som berör den rapportering av avfallsstatistik till EU som Naturvårdsverket ansvarar för - i förhållande till effekter för övriga intressenter.

Nedan redovisas Göteborgs Stads bedömning per avfallsström i remisshandlingen.

Avfall från detaljhandeln

Förslaget innebär att butiker får möjlighet att välja om de vill hantera sitt avfall själva. Kommunen föreslås ha ett ansvar och aktörer som vill ta hand om sitt eget avfall behöver anmäla detta för registrering hos kommunen.

Både handels och renhållarnas branschorganisationer föreslår att detta avfall huvudsakligen ska hanteras under eget ansvar och staden instämmer i denna bedömning. Butiker som har sin avfallshantering samordnad med hushåll bör däremot ges möjlighet att lämna det till kommunens hantering, på samma sätt som regleringen är skriven för förpackningsavfallet.

Göteborgs Stad tillstyrker att avfall från verksamheter inom detaljhandeln, huvudsakligen, ska hanteras under eget ansvar men avstyrker förslaget om frival då det befaras ge kraftigt ökad administration (anmälan till kommunen för registrering av egen hantering) utan ökad miljönytta. Administrationen som skulle följa av detta förslag uppstår både hos verksamheterna och hos kommunerna. Staden ser att den hantering som gällt de senaste tio åren kan fortsätta att utvecklas om butikerna ges egenansvar.

Naturvårdsverket lyfter frågor om animaliska biprodukter, före detta livsmedel och om förpackat matavfall. Då denna hantering är mycket specifik för livsmedelsbutikerna ser staden att det är ytterligare skäl att ge detaljhandeln eget ansvar.

Matavfall från restauranger och storkök

Naturvårdsverkets slutsats är att ansvaret för insamling och behandling av matavfall från restauranger med mera även fortsättningsvis bör ligga på kommunerna. Göteborgs Stad instämmer i Naturvårdsverkets resonemang och bedömning. Staden bedömer att svårigheter som kan uppstå till exempel i köpcentrum när avfallsutrymmen delas med butiker borde kunna lösas genom dispenser.

Fett från restauranger och storkök – fettavskiljare

Naturvårdsverkets slutsats är att ansvaret för denna avfallsström även fortsättningsvis bör ligga på kommunerna. Göteborgs Stad ställer sig bakom bedömningen att detta behövs för att skydda avlopps nätet och tillstyrker att ansvaret faller på kommunerna.

Använt matfett från restauranger och storkök

Naturvårdsverket bedömer att det finns anledning att undanta använt matfett från restauranger med mera från kommunalt ansvar. Göteborgs Stad tillstyrker att ansvaret faller på den som producerar avfallet.

Kontorspapper

Naturvårdsverkets slutsats är att det i dagsläget inte är möjligt att lämna ett förslag om förändrat ansvar för kontorspapper.

Naturvårdsverket bedömer inte att kontorspapper ingår i returpapper. För närvarande hanteras kontorspapper vanligen inte som ett kommunalt avfall utan innehavaren ansvarar och beställer hämtning av kontorspapper som återvinns. Det hämtas ofta direkt från verksamhetslokalerna.

Kommunerna har ansvar för returpapper. I Göteborg samlas för närvarande returpappret in genom att tidigare insamlare auktoriserats, men på sikt avser staden att samordna returpappersinsamling med annan fastighetsnära hämtning för att nå samordningsvinster. Då kommer det inte finnas samordningsvinster med att samla in kontorspapper och returpapper tillsammans då kontorspapper inte alltid samlas in i soprum.

Göteborgs Stad instämmer inte i Naturvårdsverkets bedömning att det inte går att ändra ansvaret utan förordar att ett eget ansvar läggs på innehavarna, på samma sätt som för matfettet, så att dagens insamlingssystem kan bibehållas.

Trädgårds- och parkavfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet
En effekt av införandet av begreppet kommunalt avfall i den svenska lagstiftningen är att trädgårds- och parkavfall som uppstår i verksamheter numera är kommunalt avfall. Det är därmed avfall som kommunen ansvarar för att samla in och behandla, om det inte materialåtervinns vid källan. Däremot innefattas inte avfall från områden som allmänheten inte har tillträde till, och inte heller från skötsel av vägområden.

Naturvårdsverkets slutsats är att det kommunala ansvaret för trädgårds- och parkavfall inte bör ändras. Verket föreslår att kommunerna själva reglerar ansvaret att transportera bort trädgårds- och parkavfall som uppstår i yrkesmässiga verksamheter i de kommunala avfallsföreskrifterna. På så vis kan god service erbjudas och den praxis som har gällt tidigare följas.

Göteborgs Stad instämmer i att det är lämpligt med ett kommunalt ansvar avseende behandlingen av detta avfall, däremot inte i förslaget avseende transporter. Staden instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att detta avfall kan transporteras av avfallsinnehavaren, men önskar att detta avfall undantas i nationell lagstiftning och inte i de kommunala föreskrifterna. Göteborgs Stad ser att det lämpligen görs genom att använda undantagsmöjligheten som införs i punkt 2 § 21 avseende transport (på samma sätt som görs för matfett, fast i det fallet föreslås det för både transport och behandling). Genom en nationell reglering blir förutsättningarna lika för de verksamheter som omfattas och verkar i flera kommuner och en gemensam rättspraxis för eventuella tolkningsfrågor kan uppstå.

Avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar

Naturvårdsverket bedömer att den största delen av det avfall som kommer från regionsjukhusen inte utgör kommunalt avfall och därför inte är ett kommunalt ansvar. De fraktioner som omfattas av kommunalt ansvar är främst matavfall, restavfall, retur- och kontorspapper samt visst farligt avfall. Naturvårdsverket bedömer att problematiken med dessa avfallsslag är att det inte rör sig om homogena strömmar och därmed skulle kräva olika typer av speciallösningar för ett ge sjukhusen efterfrågat eget ansvar.

Naturvårdsverket föreslår inte någon förändring avseende ansvaret för kommunalt avfall från sjukhus i det här uppdraget. Det finns redan idag möjlighet för regionsjukhusen att söka dispens för att hantera sitt eget avfall. Kommunen kan också genom auktorisation eller annat avtal eller överenskommelse med sjukhusen tillåta att någon annan än kommunen transporterar bort och behandlar avfallet.

Göteborgs Stad instämmer i Naturvårdsverkets bedömning och tillstyrker kommunalt ansvar för avfall från sjukhus och vårdinrättningar och instämmer i att dispenser skulle kunna vara en lösning för att förenkla regionernas avfallshantering.

Grovavfall från verksamheter

En effekt av införandet av begreppet kommunalt avfall i lagstiftningen är att det har uppstått oklarheter då det gäller klassificeringen av grovavfall från verksamheter. Tidigare betraktades den största delen av grovavfall från verksamheter som verksamhetsavfall och inte kommunalt.

I Naturvårdsverkets regeringsuppdrag gällande grovavfall och farligt avfall beskrivs problematiken och vikten av vägledning på området.

Naturvårdsverkets slutsats är att ansvaret för grovavfall inte bör förändras i dagsläget. Det finns idag möjligheter för kommuner att i lokala föreskrifter reglera vem som får transportera grovavfall och där möjliggöra för att transport av grovavfall kan göras av någon annan än kommunen.

Göteborgs Stad förordar att Naturvårdsverket kommer fram till en ståndpunkt i frågan i stället för att överlåta detta på enskilda kommuner och deras föreskrifter. Staden bedömer att kommunens ansvar endast bör omfatta grovavfall från före detta bohag*. Staden avstyrker Naturvårdsverkets förslag och föreslår att verksameters grovavfall inte ska utgöra kommunalt avfall annat än då det utgörs av någon privatpersons före detta bohag*.

Verksamheters egna grovavfall bör därför definieras och undantas genom att använda punkt 2 i § 21 på liknande sätt som föreslås för använt matfett. Med de remitterade förslagen kommer detaljhandelns kommunala grovavfall kunna hanteras på egen hand av de verksamheter som väljer frival. Om en ansvarsförändring inte kommer till stånd efterfrågar staden tydligare vägledning.

* Till exempel för verksamheter som hyresfastigheter och äldreboenden omfattas det grovavfall som tidigare hört till boende - men inte inredning från verksamheternas uppehållsrum eller kontor.

Avfall med invasiva främmande arter från hushåll

Förslaget innebär att kommunerna får ansvar för utgrävda massor med invasiva främmande arter från hushållen. Detta avfall har tidigare inte reglerats tydligt.

Göteborgs Stad instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att detta bör vara ett kommunalt avfall, eftersom avfallet kommer från hushåll och uppkommer på liknande sätt som bygg- och rivningsavfall från hushåll som är kommunernas ansvar. Förslaget bedöms som nödvändigt för att stävja spridningen av invasiva arter och kostsamma saneringar.

Farligt avfall saknas i översynen

I avsnittet som berör grovavfall i det remitterade förslaget så nämner Naturvårdsverket behovet av ökad tydlighet avseende ansvar för verksamheternas farliga avfall. Göteborgs Stad instämmer i behovet och saknar avfallsströmmen i det remitterade förslaget.

Göteborgs Stad föreslår att ansvaret regleras så att verksamhetens farliga avfall inte ingår i det kommunala ansvaret. Staden anser att lagstiftningen om spårbarhet ger en bra gränsdragning för kommunalt ansvar. Verksamhetens farliga avfall, oavsett storlek på verksamhet eller om det uppkommit vid tillverkning eller från service, behöver inte ingå i det kommunala ansvaret eftersom lagkrav på spårbarhet och anteckningsskyldighet möjliggör god kontroll av denna avfallsström. Verksamhetens farliga avfall måste antecknas separat i spårbarhetsregistret när det lämnas med angivande av producent, men hushållens farliga avfall undantas enligt § 21 i kap 6 i avfallsförordningen. Det krävs alltså en specifik hantering av verksamhetens farliga avfall, som stadens avfallsverksamhet inte kan samordna fullt ut med hushållens hantering, vilket skulle öka stadens kostnader. Eftersom inte allt farligt avfall från verksamheter skulle omfattas av ett kommunalt ansvar behöver verksamheterna i många fall ändå ha en egen hantering och egen kunskap. Med de remitterade förslagen kommer detaljhandelns kommunala farliga avfall att kunna hanteras under eget ansvar. Om en ansvarsförändring inte kommer till stånd efterfrågar staden en tydligare vägledning.

Göteborg den 14 december 2022
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld